

України про права і свободи людини та громадянина у відповідність з Конституцією України, міжнародними стандартами у цій галузі; поліпшення й подальший розвиток міжнародного співробітництва в галузі захисту прав і свобод людини та громадянина; запобігання будь-яким формам дискримінації щодо реалізації людиною своїх прав і свобод; сприяння правовій інформованості населення та захист конфіденційної інформації про особу.

Отже, інститут омбудсмана є додатковим (субсидіарним) засобом захисту прав і свобод людини щодо інших правозахисних механізмів, заповнює прогалини і компенсує недоліки судових засобів захисту прав людини, парламентського контролю та відомчого контролю за адміністративними органами. Діяльність Уповноваженого доповнює існуючі засоби захисту конституційних прав і свобод людини та громадянина, не скасовує їх і не передбачає перегляду компетенції державних органів, які забезпечують захист і поновлення порушених прав і свобод. (ч. 2 ст.4 Закону)[2].

Список використаних джерел:

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. в редакції Закону від 15 травня 2014 р. // Відомості Верховної Ради України;
2. Закон України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» – [електронний ресурс] режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/776/97-вр>;
3. Хаманева Н.Ю. Роль омбудсмана в охорані прав громадян в сфері державного управління. – Советское государство и право. – 1990. – №9;
4. Макаренко С. Чтобы чиновник не путал закон и дышло. – Голос Украины. – 1997. – 12 марта;
5. Бойцова В.В. Правовой институт омбудсмана в системе взаимодействия государства и гражданского общества: Автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. – Москва, 1995;

ІСТОРИЯ ВИНИКНЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ІДЕЇ ПРАВ ЛЮДИНИ

Костенко Н.В., вчитель вищої категорії, заступник директора з виховної роботи Вишньківської ЗОШ I-III ступенів Бориспільської районної ради Київської області, вчитель української мови і літератури та світової літератури

Життя людини, її честь та гідність ігнорувалися і порушувалися на протязі всієї історії. Ця картина принципово не змінилася і сьогодні. Проте, ідея застосування норм, єдиних для всіх людей, без будь-якої дискримінації народилася багато століть назад. Принцип рівності давно прийнятий, як еталон для здійснення політичних прав. І все ж таки, до сьогоднішнього дня знаходиться виправдання тому, що називається дискримінацією, зокрема жінок (сексизм), людей з іншим кольором шкіри (расизм). Принцип рівності всіх членів людської спільноти, так само, як і багато інших основних принципів, які складають те, що сьогодні називається правами людини, притаманний кожній культурі і цивілізації, релігії і філософській традиції.

У грецькій філософії та в різних релігіях світу можна знайти принципи, на яких базується ідея прав людини. В епоху Просвітництва (18 століття) поняття прав людини оформлюється, як окрема категорія, окремий правовий інститут. Саме у цей час починає побутувати думка, що природа наділяє людину певними невід'ємними фундаментальними правами, які можуть бути протиставлені державі, державній владі, але мають нею охоронятися. З цього часу і надалі права людини стали розглядати, як елементарні передумови гідного людського існування. Але ще задовго до цього в Європі було прийнято ряд правових документів, що кодифікували свободи. Це були своєрідні кроки до ідеї прав людини. Першою була Magna Charta Libertatum (Велика Хартія Вольностей) 1215 року. Цей та інші документи визначали права, які можна було відстоювати за певних обставин (наприклад, загроза свободі релігії), але вони ще не містили всеосяжну філософську концепцію особистої свободи. Свобода часто розглядалася, як права, які надають окремим особам чи групам людей їхні звання чи статус.

В наступні століття поняття свободи поступово відокремлювалося від статусу і почало розглядатися не як пільга, а як право всіх людей. У цьому процесі велику роль відіграли іспанські теологи і правники. До перших належать Франціско де Віторія (1486-1546) та Бартоломе де Лас Касас (1474-1566). Вони заклали доктринальний фундамент визнання свободи і гідності всіх людей, шляхом захисту особистих прав населення територій, відкритих і колонізованих іспанською короною. Серед правників необхідно назвати Франціско Суареса (1548-1617) та Габрієла Васкеса (1549-1604). Саме вони сприяли утвердженню ідеї *jus naturalism* (природне право) та еволюції прав людини.

Наступним етапом у розвитку ідеї прав людини є творчість Гуго Гроція (1583-1645) — батька сучасного міжнародного права, Самуїла фон Пуфендорфа (1632-1694) і Джона Локка (1632-1704), який власне розробив всеосяжну концепцію прав людини. Ці ідеї набули широкого поширення в 18 столітті. Наступним етапом у розвитку ідеї прав людини є творчість Жана-Жака Руссо (1712-1778), який розробив концепцію, за якою суверен отримав свою владу від «суспільного договору» зі своїми підданими. Сам термін «права людини» вперше з'явився у французькій Декларації прав людини і громадянина (1789 р.). Дещо раніше французьким мислителем Шарлем-Луї Монтеск'є була розроблена концепція розподілу влади.

Ці теорії були сприйняті жителями британських колоній у Північній Америці. Американська Декларація про незалежність від 4 липня 1776 року базувалася на принципі, що всі люди є рівними, в ній також були зазначені певні невід'ємні права, такі як право на життя, свободу та пошуки щастя. Ці ідеї були закріплені і в Біллі про права, проголошеному у штаті Вірджинія у тому ж році. Положення Декларації про незалежність були прийняті іншими американськими штатами та знайшли закріплення у Біллі про права американської Конституції. Власне французька Декларація прав людини і громадянина, до певної міри, ознаменувала появу міжнародної теорії загальних прав людини. І французька, і американська декларації були задумані, як систематичний перелік прав людини.

Права людини у 18 та 19 століттях були пов'язані з особистими свободами людини. Але навіть у той час деякі люди вважали, що громадяни мали «право» чекати від держави зусиль, спрямованих також на покращення їхніх умов життя. Беручи до уваги принцип рівності таким, як він був викладений у французькій Декларації 1789 року, близько 1800 року в Європі з'являється кілька проектів конституцій, які містили класичні права, а також включали у себе статті, що зобов'язували державу до виконання певних функцій у сфері зайнятості, благоустрою, громадського здоров'я, освіти тощо. Соціальні права були повністю вперше включені до мексиканської Конституції 1917 року, Конституції Радянської Росії 1918 року та німецької Конституції 1919 року.

Потреба в міжнародних стандартах прав людини вперше далася взнаки наприкінці 19 століття, коли індустріальні країни почали приймати трудове законодавство. Законодавство, яке підняло вартість праці, мало наслідком погіршення конкуруючої спроможності цих країн стосовно тих, які не мали трудового законодавства. Економічна необхідність примусила їх радитися між собою, що спричинило появу перших конвенцій, у яких держави давали зобов'язання іншим державам стосовно прав своїх власних громадян. Бернська Конвенція 1906 року проти праці жінок у нічну зміну може розглядатися, як перша багатостороння конвенція, яка має на меті захист соціальних прав. В 1919 році було засновано Міжнародну Організацію Праці (МОП), яка прийняла багато конвенцій, які регулюють права людини в галузі праці. Отже, у той час як класичні права людини були визнані набагато раніше за соціальні права, саме останні першими знайшли своє закріплення в міжнародних правових нормах.

Жахливі злочини другої світової війни поклали край традиційній точці зору, що держави самі вирішують, яким чином їм ставитися до своїх громадян. Підписання Статуту Організації Об'єднаних Націй 26 червня 1945 року спричинилося до того, що права людини були віднесені до сфери міжнародного права. Всі члени ООН домовилися вживати заходів щодо захисту прав людини. На початку 1946 року була утворена Комісія ООН з прав людини. А 10 грудня 1948 року у Парижі Генеральною Асамблеєю ООН було прийнято Загальну, або Всесвітню декларацію прав людини. Пізніше цей день було проголошено Днем прав людини.

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ В МЕХАНІЗМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЛІТИЧНИХ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА

Букач В.В., к.ю.н., доцент, доцент кафедри загальноправових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

На сучасному етапі розвитку України питання реалізації прав і свобод людини і громадянина є найважливішою проблемою.

Серед органів державної влади щодо гарантування прав і свобод людини чільне місце належить Верховній Раді України. Це пов'язано з тим, що згідно з Конституцією України (ст. 75) Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні [1].